

Журба О. М.

*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри економічної теорії
та конкурентної політики,*

*Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

Гопанчук Н. В.

*студент,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

Гладка К. С.

*студент,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-366-1-5>

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: РУШІЙ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Штучний інтелект (ШІ) на сьогодні – динамічно розвивальна сфера, яка привертає увагу як науковців, так і практиків. Він визнаний ключовим фактором цифрової трансформації економіки, а його впровадження стає невіддільна (частина/ознака) частиною діяльності багатьох організацій, як у державному, так і в приватному секторах.

За останнє десятиліття штучний інтелект досяг значного прогресу. Хоча створення машини, здатної розуміти та виконувати будь-яке інтелектуальне завдання на рівні людини, все ще залишається далекою метою, сучасні системи ШІ вже демонструють дивовижні результати у виконанні чітко визначених завдань, які раніше вважалися виключно людською прерогативою.

Багато наукових досліджень зосереджено на створенні нових моделей та алгоритмів штучного інтелекту для використання в економічних системах. Учені розробляли моделі, які ураховують складні економічні фактори та взаємозв'язки, щоб забезпечити кращий прогноз ринкових тенденцій та прийняття рішень

Використання штучного інтелекту інтенсивно проявляється у фінансовому секторі, де над його розвитком активно працюють та

впроваджують нові підходи. Завдяки, цьому автоматизуються багато процесів, які займали чимало часу та праці. Однією з таких прикладів: збір та аналіз даних великого обсягу. Чим ширший обсяг бази даних, тим ефективніше працює система. Наприклад, банки можуть активно впливати на поведінку своїх клієнтів, користуючись доступом до широких баз даних, які можуть бути оброблені за допомогою сучасних програмних засобів. Штучний інтелект інтегрує різноманітну інформацію, включаючи навіть особисті відомості, витягнуті з соціальних мереж, для надання клієнтам індивідуалізованих продуктів, які відповідають їхнім потребам і можливостям. Часто ці продукти навіть передбачають бажання клієнтів скористатися ними, надаючи консультації та роз'яснення перед виникненням запиту на них.

Ще один спосіб використання штучного інтелекту фінансовими компаніями – створення чат-ботів, які відповідають на основні та повторювані запитання клієнтів. Завдяки їхнього використання можуть швидко складати інвестиційний портфель, враховуючи індивідуальні потреби та інтереси кожного клієнта, а також підготовлювати детальну звітність про витрати й нагадати про оплату рахунків. Проте виникає питання щодо правової відповідальності у разі помилок: хто має нести відповідальність?

Впровадження та використання ШІ у різних галузях економіки та суспільного життя вимагає чіткого державного регулювання та розробки відповідної політики. Оскільки інноваційні технології значно впливають на ринок праці, права людини, конфіденційність даних, уряди та регуляторні органи в усьому світі активно працюють над створенням нормативно-правової бази для цієї сфери.

Багато розвинених країн вже розробили та впровадили стратегії та ініціативи, що мають на меті регулювання штучного інтелекту, а саме:

Європейський Союз прийняв «Акт про штучний інтелект», який встановлює обов'язкові етичні та правові вимоги до розробки та використання систем штучного інтелекту. Цей акт спрямований на забезпечення відповідальності, прозорості та безпеки при застосуванні ШІ.

Україна також робить кроки у напрямку формування власної політики та регулювання. Зокрема, у грудні 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження № 1556 р. «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні», де відповідно зазначено про необхідність доопрацювати питання щодо регулювання суспільних відносин у сфері розвитку ШІ. Реалізація Концепції передбачена на

період до 2030 року. Також було затверджено Дорожню карту для реалізації Концепції на 2021–2024 роки.

Наразі ШІ використовується для вирішення актуальних складних рутинних задач та процесів, але люди інколи починають зловживати ним. Він впливає на навчальні процеси студентів та школярів що вирішують свої навчальні завдання за допомогою ШІ (курсіві та дипломні роботи, практичні завдання тощо). Інформація, знайдена, згенерована за допомогою ШІ потребує перевірки, не завжди точні та актуальні дані. Також найближчим часом він залишить багатьох людей без роботи перекладачів, бухгалтерів, програмістів тощо, тому що ШІ здатен зробити все за них.

Потенціал штучного інтелекту дуже широкий, і його вже використовують у багатьох сферах: медицині, фінансах, промисловості, торгівлі та звичайно ж, у повсякденному житті. Використання ШІ може розв'язувати економічні проблеми, як зниження витрат, підвищення продуктивності та подолання дефіциту кадрів. ШІ допомагає людям таким чином: точність в обробці даних, здатність аналізувати великі обсяги інформації на високій швидкості, ШІ не потребує сну та обідньої перерви, він не робить помилок через втому, а також можна використовувати штучний інтелект там, де людині перебувати небезпечно.

ШІ має величезний потенціал для покращення нашого життя, але важливо використовувати його відповідально.

Література:

1. Черногоренко К. Україна є одним зі світових лідерів у розробці й тестуванні технологій на полі бою. URL: <https://armyinform.com.ua/2024/03/23/ukrayina-ye-odnym-zi-svitovyyh-lideriv-u-rozrobchi-j-testuvanni-tehnologij-na-poli-boyu-kateryna-chernogorenko/>
2. Штучний інтелект: що це і яку несе небезпеку. URL: https://lifestyle.24tv.ua/shtuchniy_intelekt_shho_tse_i_yaku_nese_nebezpeku_n914662
3. Agrawal A. Hans D., Goldfarb A. Artificial intelligence in the service of business. 2018. 534 p.
4. Державний урядовий вебпортал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-ie-odnym-zi-svitovyykh-lideriv-u-rozrobsi-i-testuvanni-tekhnohii-na-poli-boiu-kateryna-chernohorenko>
5. Powering the Digital Economy: Opportunities and Risks of Artificial Intelligence in Finance: El Bachir Boukherouaa and Ghiath Shabsigh in collaboration with Khaled AlAjmi, Jose Deodoro, Aquiles Farias, Ebru S. Iskender, Alin T. Mirestean, and Rangachary Ravikumar., 2021. 33 p.